

Examen HAVO 2007

tijdvak 2
woensdag 20 juni
13.30 - 16.30 uur

management & organisatie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 32 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 61 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

WIE WIL en DURFT

ons team te komen versterken?

Wij zijn op zoek naar een
vlotte, enthousiaste jonge man
die in onze supermarkt wil worden opgeleid.

Onze arbeidsvoorwaarden zijn conform de cao-afspraken in de Detailhandel.

Bel, schrijf of kom gewoon even langs.

Supermarkt
De Prijzenslag
Kade 23
Boornbergum

Supermarkt De Prijzenslag heeft deze advertentie geplaatst in een regionaal blad.

Volgens Ria, die graag op deze advertentie zou willen reageren, is deze advertentie in strijd met de Nederlandse wetgeving.

1p 1 Met welke Nederlandse wet is deze advertentie in strijd?

Deze advertentie heeft de supermarkt laten plaatsen vanwege het vertrek van het huidige personeelslid Kees Volders. Ondanks diverse bijscholingscursussen bleef Kees slecht functioneren. In goed overleg is besloten om de arbeidsovereenkomst tussen Kees en de supermarkt te ontbinden. Kees mag op kosten van de supermarkt een omscholingscursus volgen en daarnaast zal hij drie maanden salaris ontvangen.

2p 2 Noem een bedrijfseconomische reden waarom de supermarkt Kees zo tegemoet komt. Licht het antwoord toe.

Volgens de advertentie houdt de supermarkt zich aan de cao-afspraken in de detailhandel. Een cao is een overeenkomst tussen twee partijen.

1p 3 Welke twee partijen sluiten een cao-overeenkomst?

Opgave 2

Bij deze opgave horen vijf informatiebronnen, de bronnen 1 tot en met 5. Informatiebron 1 is een samenvatting uit het marktonderzoek van Fitnessvillage nv om een vestiging in Westergouwe te openen. In informatiebron 2 staan gegevens over de concurrerende fitnesscentra in Westergouwe en omgeving. De promotiestrategie voor de nieuwe vestiging van Fitnessvillage nv is in informatiebron 3 opgenomen. Informatiebron 4 gaat over het lidmaatschap en de verwachte bezetting van de vestiging Westergouwe. In informatiebron 5 staan verwachte kosten van de vestiging Westergouwe van Fitnessvillage nv.

Fitnessvillage nv is een landelijk groeiende organisatie op het gebied van fitness, die zich wil onderscheiden van andere fitnesscentra door een zeer breed aanbod van activiteiten en goede voorzieningen. Voor een nieuwe vestiging heeft de directie het oog laten vallen op de gemeente Westergouwe. Elke nieuwe vestiging wordt ondergebracht in een aparte bv.

De afdeling marketing van het hoofdkantoor van Fitnessvillage nv heeft een marktonderzoek uitgevoerd om te onderzoeken of in de gemeente Westergouwe de doelgroep voldoende groot is. De doelgroep bestaat uit inwoners van 15 jaar en ouder die fitness willen beoefenen in georganiseerd verband.

- 2p **4** Bereken met behulp van informatiebron 1 hoeveel personen in de gemeente Westergouwe tot de doelgroep behoren.

De directie van Fitnessvillage nv vindt de resultaten van het marktonderzoek bemoedigend.

In de gemeente Westergouwe zal een nieuwe vestiging van Fitnessvillage nv worden gerealiseerd als voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- a In 2008, het eerste jaar na de opening, mag het verwachte verlies maximaal € 200.000,- zijn.
- b In 2009 moet de rentabiliteit van het totaal geïnvesteerde vermogen in de bv minimaal 10% zijn.

Fitnessvillage nv heeft een promotiestrategie voor nieuwe vestigingen vastgelegd.

De promotieactiviteiten beginnen een half jaar voor de opening van de nieuwe vestiging.

- 2p **5** Leg met behulp van informatiebron 2 uit dat het uit concurrentieoverwegingen noodzakelijk is dat de promotieactiviteiten een half jaar voor de opening van start gaan.

Fitnessvillage nv zal advertenties plaatsen in het Nieuwsblad van Westergouwe.

- 2p **6** Bereken met behulp van informatiebron 3 de kosten van de advertentiecampagne in het Nieuwsblad van Westergouwe.

De campagneleider voor de promotie van Fitnessvillage nv spreekt van een contact als een potentiële klant een advertentie van Fitnessvillage nv leest of een medewerker van Fitnessvillage nv een potentiële klant aanspreekt.

- 2p **7** Bereken de kosten per contact bij het plaatsen van advertenties in het Nieuwsblad van Westergouwe (zie informatiebron 3).

Volgens informatiebron 3 bedragen de kosten van de promotieactiviteiten van Fitnessvillage nv in het winkelcentrum € 2,29 per contact.

- 2p **8** Leg uit waarom Fitnessvillage nv bereid is om bij persoonlijke communicatie per contact meer uit te geven dan bij massacommunicatie.

Onder bepaalde voorwaarden kunnen scholieren en zestigplussers een korting van 35% op de contributie krijgen. De directie van Fitnessvillage nv is van mening dat ondanks de hoge korting deze leden een bijdrage aan de winst zullen leveren. Argumenten voor deze mening zijn te vinden in informatiebron 4.

- 2p **9** Verklaar met behulp van informatiebron 4 en zonder een berekening te maken waarom scholieren en zestigplussers, ondanks de hoge korting toch een bijdrage aan de winst zullen leveren.

- 2p **10** Bereken met behulp van informatiebron 4 de verwachte omzet voor 2009.

- 1p **11** Bereken met behulp van informatiebron 5 de variabele kosten per lid per jaar.

- 2p **12** Bereken met behulp van informatiebron 5 de verwachte totale loonkosten van de vestiging in Westergouwe voor 2009.

Om te kunnen beoordelen of de nieuwe vestiging in Westergouwe van start kan gaan, heeft de afdeling financiën berekend dat het totaal geïnvesteerd vermogen in de vestiging Westergouwe op 1 januari 2008 € 3.625.000,- en op 1 januari 2009 € 3.260.000,- zal zijn.

- 5p **13** Zal de geplande vestiging in Westergouwe geopend worden? Toon dit aan door te onderzoeken of aan de voorwaarden a en b (zie tekst boven vraag 5 en formuleblad) die Fitnessvillage nv gesteld heeft, voldaan wordt. Berekeningen inleveren. (zie de informatiebronnen 4 en 5)

Opgave 3

Handelsonderneming Gouka is een eenmanszaak die handelt in kazen van kunststof. Deze worden als etalagemateriaal gebruikt.

Uit de resultatenbegroting van Gouka over 2008 zijn de volgende gegevens gehaald:

- De constante bedrijfskosten zijn € 31.000,-.
- De inkoopprijs per kaas is € 10,-.
- De variabele bedrijfskosten zijn € 2,- per kaas.
- De verkoopprijs inclusief 19% btw is vastgesteld op € 23,80 per kaas.

Tot de constante bedrijfskosten behoren onder andere de interestkosten van een lening.

1p **14** Geef een ander voorbeeld van constante bedrijfskosten die Gouka kan hebben.

Gouka verwacht in 2008 een winst van € 17.000,- te behalen.

3p **15** Bereken bij welke afzet Gouka deze winst behaalt.

Gouka wil in 2008 door een gerichte promotiecampagne de afzet van kazen stimuleren. De kosten van deze promotiecampagne zijn € 1.000,-. Gouka verwacht dat zij door deze campagne 600 kazen extra kan verkopen tegen de in de begroting opgenomen verkoopprijs.

2p **16** Bereken met welk percentage de verwachte winst over 2008 op de Goudse kazen door de promotieactie zal toenemen.

Opgave 4

De financieel medewerker van handelsonderneming Stolwijk moet de liquiditeitsbegroting voor het tweede kwartaal van 2007 en de verwachte balans per 30 juni 2007 opstellen. Daarvoor heeft hij de volgende gegevens verzameld.

Verwachte balans per 31 maart 2007 (bedragen × € 1.000)

vaste activa	700	eigen vermogen	300
voorraden	100	lang vreemd vermogen	490
debiteuren	120	crediteuren	180
liquide middelen	<u>50</u>		<u> </u>
	970		970

	Verwachte verkopen	Verwachte inkopen
april 2007	€ 130.000,-	€ 90.000,-
mei 2007	€ 150.000,-	€ 110.000,-
juni 2007	€ 160.000,-	€ 100.000,-
juli 2007	€ 142.000,-	€ 84.000,-

- Alle inkopen en verkopen zijn op rekening.
- Elke goederenontvangst en elke goederenafgifte vindt in dezelfde maand plaats als de maand van inkoop of verkoop.
- De krediettermijn die aan afnemers wordt verleend, is één maand.
- De krediettermijn die van de leveranciers ontvangen wordt, is twee maanden.
- De brutowinstmarge voor alle producten is 30% van de omzet.
- De ontvangsten van Stolwijk bestaan uitsluitend uit ontvangsten van afnemers.
- De totale uitgaven inclusief de betaling aan leveranciers worden voor het tweede kwartaal van 2007 begroot op € 410.000,-.

- 2p **17** Bereken de verwachte ontvangsten in het tweede kwartaal van 2007.
- 2p **18** Bereken met welk bedrag de liquide middelen op de verwachte balans van 30 juni 2007 zullen voorkomen.
- 3p **19** Bereken de waarde van de verwachte voorraad op 30 juni 2007.

Opgave 5

Bij deze opgave horen vier informatiebronnen, de bronnen 6 tot en met 9. Informatiebron 6 bevat gegevens over locatie Rondstad en locatie Waailand. In informatiebron 7 is informatie opgenomen over windsnelheden op verschillende locaties. Informatiebron 8 legt een verband tussen windsnelheid en energieopbrengst. Informatiebron 9 gaat over het verkrijgen van subsidie voor de opwekking van groene energie.

Energieleverancier Freon heeft enige jaren geleden enkele windmolens laten bouwen op het industrieterrein “Rondstad”. Gezien het gunstige exploitatieresultaat wil Freon nog een windmolen bouwen. Freon heeft voor de plaatsing van de windmolen de keuze uit twee locaties:

- uitbreiding op het industrieterrein Rondstad;
- de nieuwe locatie “Waailand”, een locatie in het open polderlandschap waar nog geen windmolen geplaatst is.

Freon zal de windmolen laten bouwen op de locatie met het gunstigste exploitatieresultaat.

Voor de berekening van het exploitatieresultaat van locatie Waailand heeft Freon een aantal berekeningen gemaakt. Deze zijn opgenomen in het overzicht van de uitwerkbijlage die bij deze opgave hoort.

Omdat op locatie Waailand nog geen windmolen aanwezig is, dient er een kabel aangelegd te worden die de windmolen met het elektriciteitsnet verbindt.

- 2p **20** Bereken mede met behulp van informatiebron 6 het totale bedrag dat geïnvesteerd moet worden in de kabel en de aanleg daarvan op locatie Waailand.

- 1p **21** Leg met behulp van informatiebron 6 uit waarom het jaarlijkse huurbedrag van locatie Waailand lager zal zijn dan van de locatie Rondstad.
- De nieuwe windmolen heeft een hoogte van 80 meter.
- 2p **22** Bereken met behulp van de informatiebronnen 7 en 8 de jaarlijkse opbrengst van de verkochte elektriciteit aan een elektriciteitsbedrijf bij locatie Waailand.
- 1p **23** Bereken mede met behulp van informatiebron 9 de opbrengsten van de subsidie van de overheid bij locatie Waailand.
- 1p **24** Bepaal het bedrag van de totale investering in de nieuwe windmolen op locatie Waailand. Gebruik hiervoor de uitwerkbijlage.
- 3p **25** Bereken voor locatie Waailand het jaarlijkse exploitatieresultaat voor de nieuwe windmolen. Maak daarbij gebruik van de uitwerkbijlage die bij deze vraag hoort.
- 1p **26** Voor welke locatie zal Freon kiezen om de nieuwe windmolen te laten bouwen? Motiveer het antwoord.

Opgave 6

Handelsonderneming Offinga heeft zich gespecialiseerd in één soort product. Zij stelt op het eind van elk kwartaal de nieuwe verkoopprijs voor het komende kwartaal vast. Op het eind van elk kwartaal wordt ook het budgetresultaat berekend.

Van Offinga zijn over het eerste kwartaal van 2007 de volgende gegevens bekend:

	<u>Schatting</u>	<u>Gerealiseerd</u>
– brutowinst	€ 120.000	€ 117.000
– algemene kosten	€ 9.000	€ 9.030
– verkoopkosten	€ 81.000	€ 82.290
– afzet	15.000 stuks	15.200 stuks

Bij het bepalen van de verkoopprijs van het eerste kwartaal van 2007 is Offinga uitgegaan van een nettowinstopslag van 10% van de inkoopprijs.

- 3p **27** Toon met behulp van een berekening aan dat voor het eerste kwartaal van 2007 de geschatte inkoopprijs € 20,- per product is.
- 1p **28** Bereken de verkoopprijs per product voor het eerste kwartaal van 2007.
- 2p **29** Bereken het budgetresultaat op de algemene kosten over het eerste kwartaal van 2007. Geef aan of het resultaat voordelig of nadelig is.

Opgave 7

Van TELCO nv is per 1 januari 2007 de volgende balans bekend.

Balans per 01-01-2007 van TELCO nv (× € 1.000)

vaste activa	113.000	aandelenvermogen	60.000	
vlottende activa	30.000	aandelen in portefeuille	<u>10.000</u>	
liquide middelen	25.000	geplaatst aandelenvermogen		50.000
		reserves		34.500
		lang vreemd vermogen		55.000
		kort vreemd vermogen		<u>28.500</u>
	<u>168.000</u>			168.000

De nominale waarde per aandeel is € 125,-.

- 1p **30** Bereken het aantal aandelen dat TELCO nv per 1 januari 2007 in portefeuille heeft.

In de eerste week van januari 2007 worden alle aandelen in portefeuille geplaatst tegen een koers van € 140,-. Volgens afspraak met de bank, die deze plaatsing voor TELCO nv regelt, krijgt TELCO nv de opbrengst van de emissie direct op haar bankrekening bijgeschreven.

TELCO nv beoordeelt haar solvabiliteit volgens de formule zoals die in het formuleblad is weergegeven.

- 2p **31** Bereken de solvabiliteit (*zie formuleblad*) van TELCO nv na plaatsing van deze aandelen.

TELCO nv beoordeelt haar liquiditeit onder andere met de current ratio.

- 2p **32** Leg met behulp van de current ratio (*zie formuleblad*) uit of de liquiditeit van TELCO nv zal verbeteren, verslechteren of gelijk zal blijven door de plaatsing en de betaling van deze aandelen.